

Kuinka järvien kalastusta tulisi ohjata?

Jukka Ruuhijärvi, RKTL Evo
Roineen-Mallasveden-Pälkäneveden
kalastusalueen kokous
Sääksmäki 20.11.2013

Tavoitteena kestävä kalastus

- Ekologinen kestävyys
 - Kalastus ei saa uhata kalakantojen uusiutumista eikä kaventaa niiden monimuotoisuutta
- Taloudellinen kestävyys
 - Mahdollista saalista ei pidä hukata kalastamalla liikaa tai liian pieniä kaloja
 - Kalastusta ei pidä tarpeettomasti rajoittaa
- Sosiaalinen kestävyys
 - Tasapuoliset kalastusmahdollisuudet eri kalastajaryhmille, tietysti ammatti- ja virkistyskalastuksen erot otettava huomioon

Kalastusalueen keinot ohjata kalastusta

- Pyydysrajoitukset
 - Useimmiten tiettyjen verkon solmuvälien kieltö
- Asetuksella säädettyjen alamittojen nosto
- Rauhoitusalueet ja –ajat
- Pyydysten yksiköinti ja myytävien yksiköiden määrä
- Rajoituksista voidaan tehdä 5-10 vuoden päätöksiä kerrallaan
- Yleiskalastusoikeuden rajoitukset päätetään ELY-keskuksessa

Milloin kalastuksen ohjaus on tarpeen?

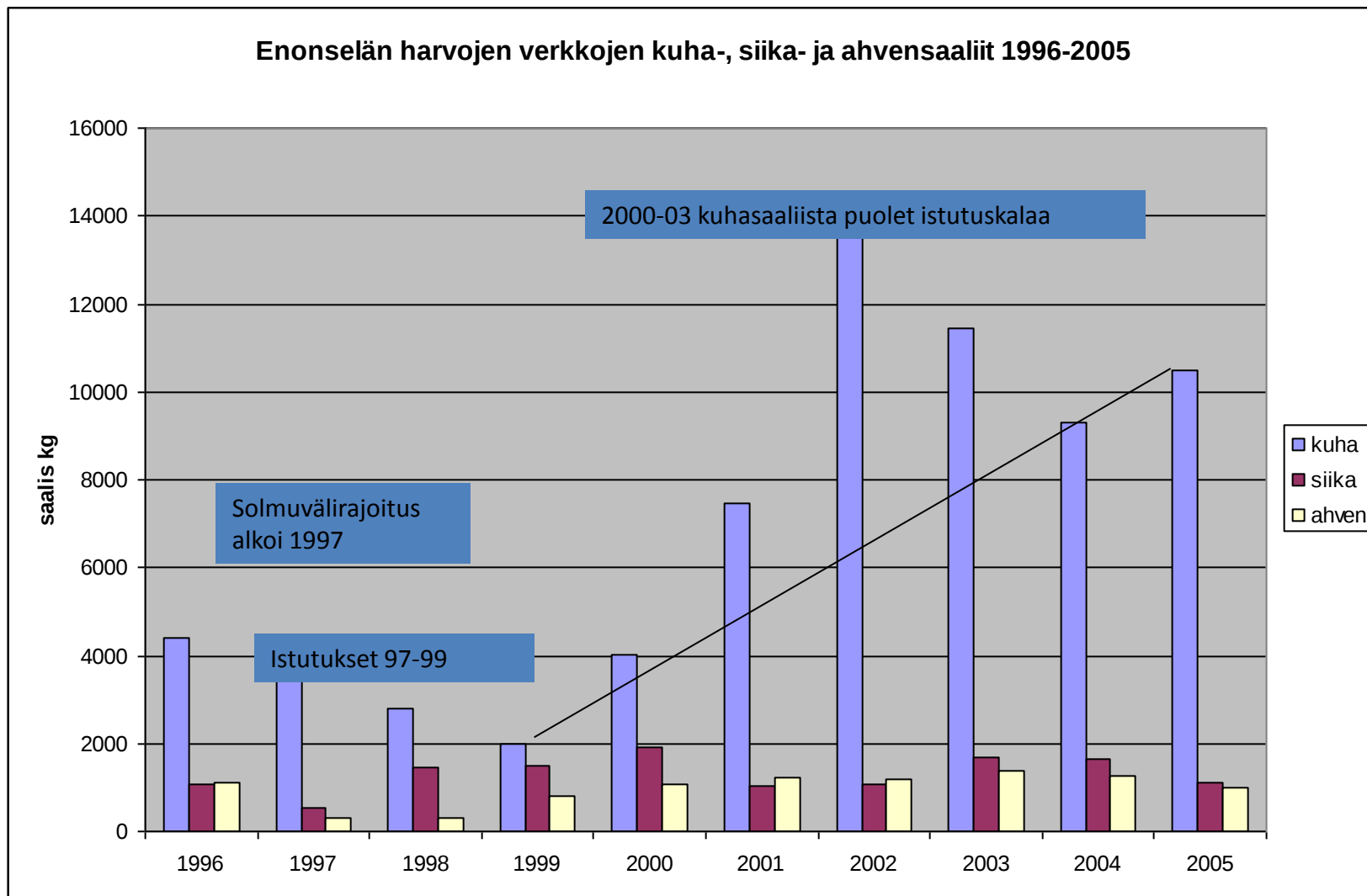
- Useimmiten suureksi kasvavien ja myöhään kutukypsiksi tulevien lajien kalastuksessa
 - Kuha, taimen tavallisimmat lajit järvissä
- Uhanalaisten lajien suojelemiseksi
 - Meritaimen, järvilohi, Saimaannieriä, Saimaannorppa
- Sivusaalisongelmien välttämiseksi
- Jos kalastuksen tehokkuus on liian suuri

Onko kuhan kalastuksessa kestävyysvajetta?

- Asetuksen alamitta 37 cm
 - Perustuu kauppakokoon ja 1960-luvulla tehtyyn tutkimukseen, usein määrätty 45 mm solmuvälirajoitus tämän perusteella
- Jos kuha kasvaa nopeasti, 37 cm alamitta on liian pieni
- Saaliskalat 3-4-vuotiaita, naaraat kutukypsiä vasta viisivuotiaina.
- Jos kalastus on hyvin tehokasta, niin kutukanta on pieni
- Lähes koko vuosiluokka pyydetään ennen kuin on ehtinyt lisääntyä kertaakaan
- Voi johtaa tilanteeseen, jossa vain hidaskasvuisimmat kalat pääsevät lisääntymään
 - Tämä voi valikoida kuhakannan hidaskasvuisemmaksi ajan oloon
 - Jos suuria emokuhia on riittävästi, niin ei vaikuta perimään kasvua hidastavasti
- Pyyntikoon kasvattaminen parantaisi nopeakasvuisista kuhakannoista saatavaa saalista, hidaskasvuisissa kannoissa vaikutus epävarma

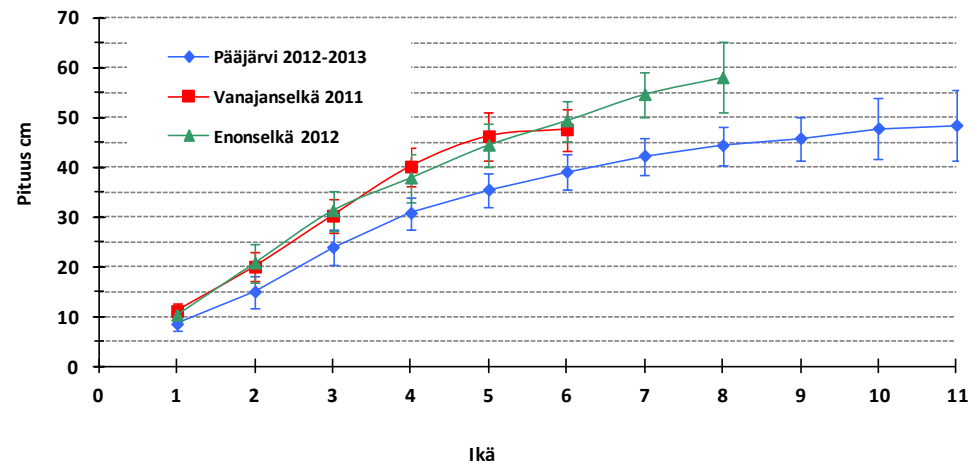
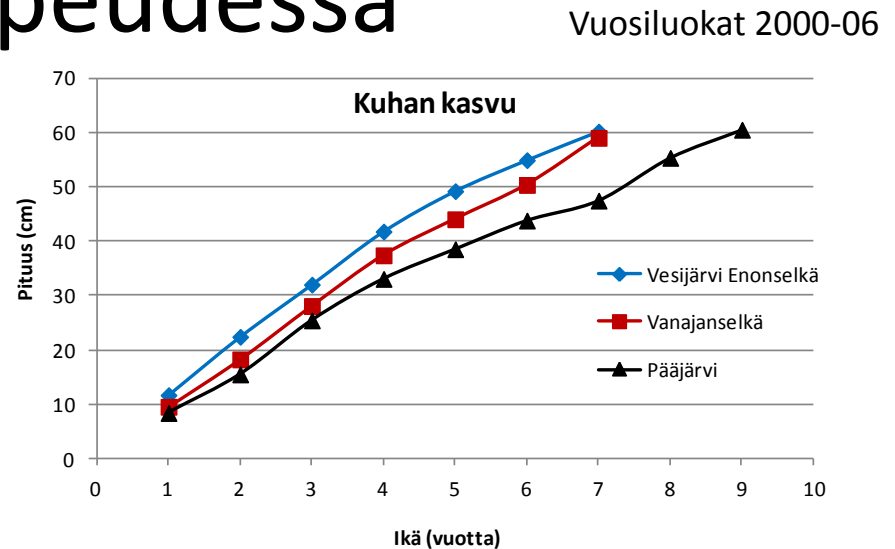
Enonselän verkkosaaliit 1996-2005

50 mm solmuvälirajoituksen ja istutusten vaikutukset

Järvien välillä suuria eroja kasvunopeudessa

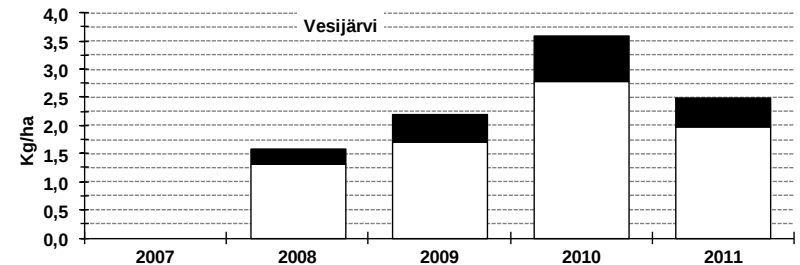
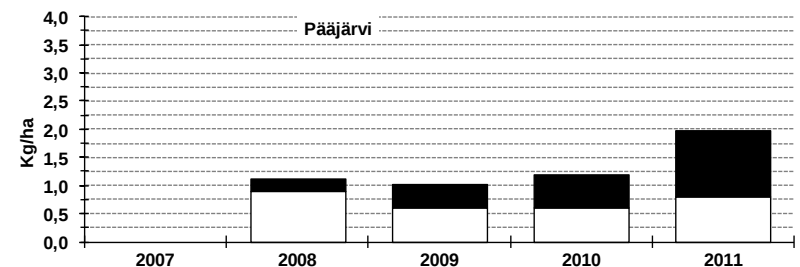
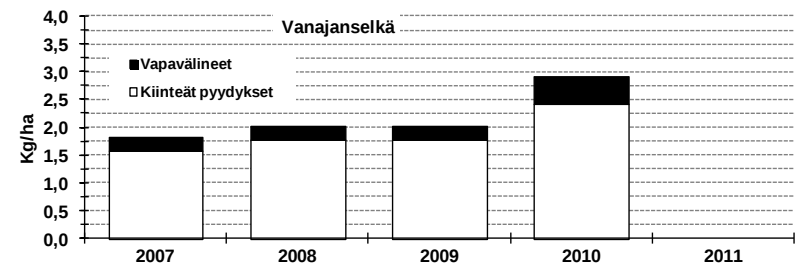
- Alamitat ja solmuvälit
 - Vanajanselkä 37 cm, -
 - Vesijärvi 42 cm, 50 mm
 - Pääjärvi 45 cm, 50 mm
- Naaraiden koko ensimmäisellä kudulla (vuosiluokat 2000-06)
 - Vanajanselkä n. 45 cm
 - Vesijärvi n. 47 cm
 - Pääjärvi n. 41 cm

Pääjärven kuhien kasvu hidastunut selvästi viime vuosina

Kuhasaaliit kalastustiedustelujen perusteella

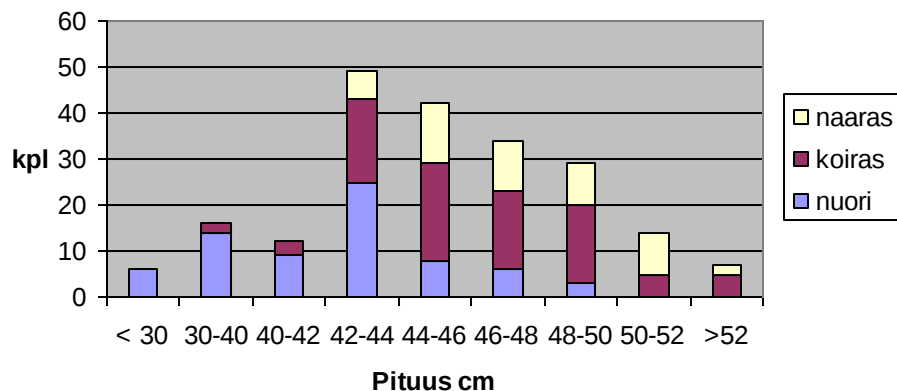
- Virkistyskalastajien verkkopyynti ja uistelulupien ostajat
- Ammattikalastus, viehekortti ja jokamiehenoikeudet puuttuvat näistä arvioista
- Vanajanselällä vakaa saalistaso 2-3 kg/ha
- Pääjärvellä on vapakalastajien saalis noussut, kokonaissaalis on kaksinkertaistunut
- Vesijärvellä voimakas nousu vuoteen 2010, sitten saaliit laskuun

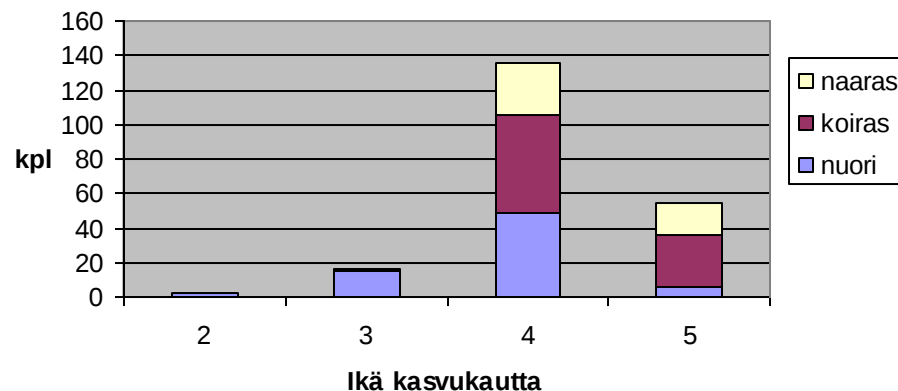
Lahden Vesijärven kuhasaaliiden koostumuksia 50 ja 55 mm verkoilla

55 mm verkoilla kuhasaaliin keski-ikä nousisi vuodella ja valtaosa pyyntikoon saavuttavista olisi jo sukukypsiä

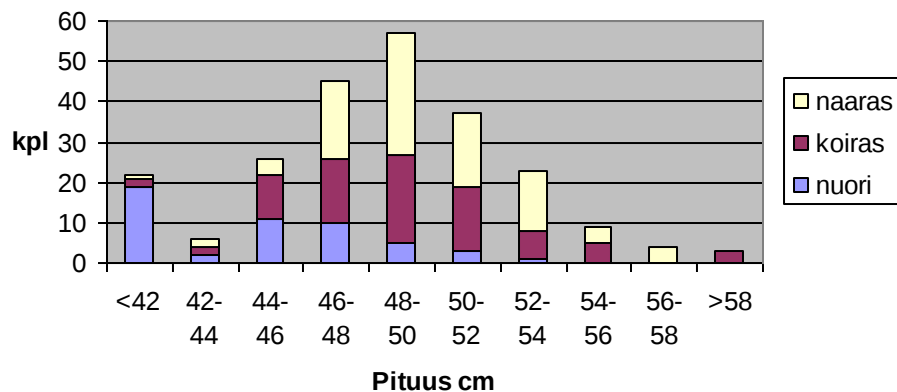
50 mm verkon kuhasaalis

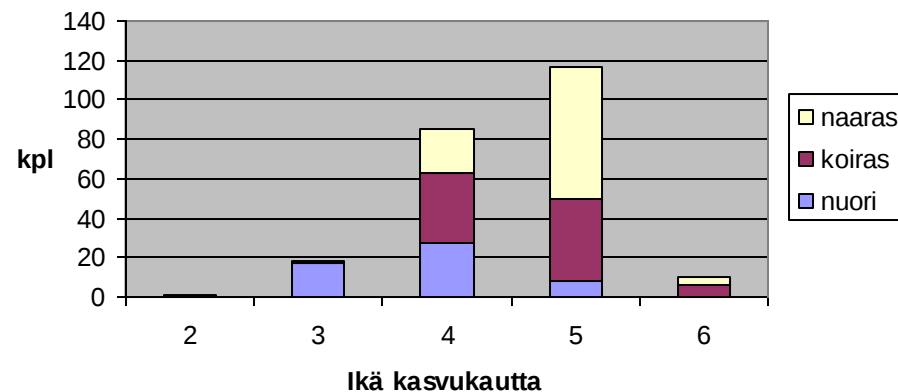
50 mm verkon saaliskuhien ikäjakauma

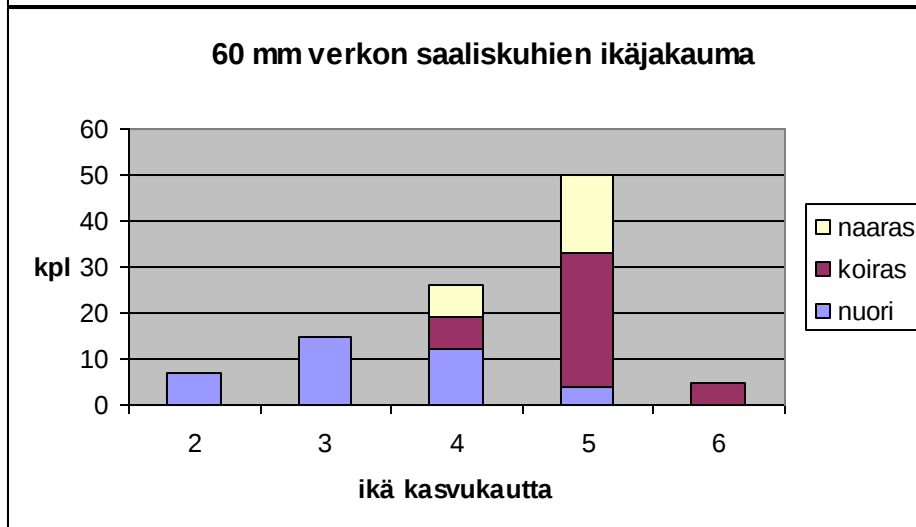
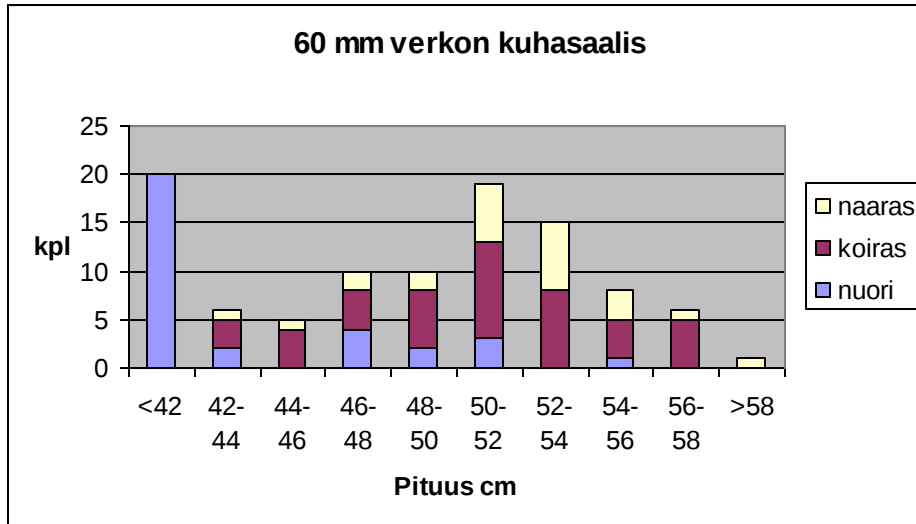
55 mm verkon kuhasaalis

55 mm verkon saaliskuhien ikäjakauma

Entäs 60 mm?

- Vesijärvässä kuhat kasvaisivat vuodessa tai vähintään kahdessa nykyisestä vallitsevasta 1 kg pyyntikoosta 60 mm verkolla saatavaan 1,5 – 2 kg kokoon

Solmuvälin ja kuhan alamitan yhteensovittaminen

- 45 mm – 37 cm – saaliskoko noin 600 g
- 50 mm – 42 cm – saaliskoko noin 0,9 kg
- 55 mm – 45 cm – saaliskoko noin 1,2 kg
- 60 mm – 50 cm – saaliskoko noin 1,5 kg
- Näillä yhdistelmillä verkkosaaliissa ei ole merkittäviä määriä alamittaisia kuhia
- Muikkuvesissä muikkuverkot sallittuja, pikkusiikaverkot (noin 30 mm) paikoin

Mitä tietoa tarvitaan kuhan kalastuksen ohjaamiseksi?

- Kuhan kasvunopeus ja sukukypsyysikä- ja koko
- Parhaiten sopivat syksyllä ja talvella kerätyt näytteet, täydet kasvukaudet ja sukukypsät kalat on helppo erottaa nuorista
- Mieluusti vähintään 100 suomunäytettä eri kokoisista kuhista, tiedot sukukypsyydestä kerätään samalla
- Kalastus ja saaliit ja kalastajien käsitykset kalastustiedustelulla
- Kuhakannan rakenne, petokalojen ja saaliskalojen runsaus ja laatu verkkokoekalastuksella

Entäs muut lajit?

- Järvitaimenen alamitta nousee 60 cm -> verkon solmuväli pitäisi nostaa 70 mm!
 - Hankalaa vesillä, joissa taimen vain istutuslaji
 - Ilmeisesti tulossa mahdollisuus hakea alamitan laskua paikallisesti
- Ahven, hauki ja made hyötyvät kuhan tavoin kohtuullisesta solmuvälin korotuksesta
 - Ainakin 50 mm verkolla saadaan vielä ahventa, jos ahvenen kasvu on hyvä

Siika on ongelmatapaus

- Siian kasvulla taipumus hidastua, elävät kuitenkin vanhoiksi, voivat jäädä pyytämättä
- Käytetty täsmäohjausta, sallitaan tiheämmät
 - Siikaverkot matalassa kutuaikana loppusyksyllä
 - Siikaverkot syvänteissä keskikesällä
 - Langanvahvuuttakin esitetään, mutta ei estäne ainakaan pienten kuhien jäämistä verkkoihin

Vapakalastuksen merkitys

- Alamitat vaikuttavat, vapautettujen kalojen selviäminen olennaista
- Kalastustavat ja koukkujen laatu ja määrä tärkeitä
- Saaliskiintiöt maailmalla yleisiä, meillä toistaiseksi vain erityiskohteissa, tulossa muuallekin
- Pyydä- ja päästä-kalastus yleistymässä, vaikutuksista toistaiseksi vähän tietoa
- Merkintätutkimuksia menossa, kuhan nuolimerkintä Pääjärvellä ja Pyhäjärvellä

Rauhoitusajat ja -alueet

- Perusteltuja, jos kalat kertyvät laajoilta alueilta kutemaan pieneen osaan järveä
 - Käytössä esim. Pyhäjärvellä ja Kyrösjärvellä
- Kuhan osalta myös talvehtimissyvänteet voivat kerätä kalat suurilta alueilta
- Kuhakoiras vahtii pesäänsä ja mätää, altis viehepyynnille useamman viikon kutuaikana
- Sopiva aika kuhan kuturauhoitukselle Hämeessä toukokuun puolivälistä kesäkuun puoliväliin

Muita keinoja

- Suositetaan elävänä pyytäviä pyydyksiä, rysiä ja katiskoita, joista kalat helpompi vapauttaa
- Tiedottaminen syytä muistaa, lupamyynti ja netti, veneenlaskupaikat
- Opastetaan myös vähemmän kalastettujen lajien pyyntiin ja käyttöön
- Seurataan kalansaalista ja kalastusta sekä tärkeimpien lajien kasvua

Kiitokset